

ORGULJAS DENIS MOLDOVAN

vineri, 14 februarie 2020

Orgulje su najveći i jedno od najsloženijih glazbala s tipkama.

Svrstavaju se u puhačka glazbala te imaju, ovisno o veličini, od jedne do čak pet ili šest klavijatura po kojima se svira rukama (manuali) i klavijaturu na kojoj se svira nogama (pedal). Upotrebljavaju se poglavito u crkvenoj glazbi kod katolika i protestanata, a sudeći po ovome, kantorski zanat svrstava se među najstarije zanatima u našoj državi.

Zbog svoje veličine, orgulje su smještene na koru crkve, iznad ulaza, nasuprot oltaru. Radi toga orguljaša ne vidimo i možda zbog toga prirodnije nam je reći da su orgulje svirale, a ne orguljaš.

Klokotičanin Denis Moldovan je jedan od najpoznatijih umjetnika koji upravlja tim složenim instrumentom, koji se nam se razotkriti u sljedećem intervjuu.

Orgulje su mi bile obiteljna pojava, jer sam rastao uz njih. Moj tata je kantor u našem selu Klokoti, pa ih mi je on najprije pokazao. Kasnije, kada sam ispunio šest godina, poeo me polako učitati svirati na njima. Sjećam se da je moj prvi nastup pred narodom bio nakon godine dana, u našem domu kulture, na jednom božićnom školskom programu. Svirao sam tada tri božićne pjesme na svakim orguljama.

Kasnije sam u Klokoti u svirao i u mjesnoj crkvi, gdje sam često vježbao i čak svirao na misama, tada kada je moj tata bio na odmoru. Rado se sjećam da sam tamo odsvirao i jednu svoju improviziranu skladbu tijekom posjeta hrvatskog predsjednika Josipovića. Tu sam skladbu priredio posebno za taj događaj.

Osnovnu školu završio sam u Klokoti. Dalje sam nastavio u katoličkoj gimnaziji Gerhardinum, u Temišvaru, gdje sam položio ispit 2006. godine. Tu sam pjevao cijeli jedan semestar u školskom zboru, a potom drugog semestra, tadašnji ravnatelj škole mi je rekao da moram svirati orgulje. Onda sam ja pratio taj zbor svugdje gdje smo održavali koncerte, a koncertirali smo i u Austriji, Švicarskoj i Njemačkoj. To je bio period kada sam poeo ozbiljnije svirati. Istovremeno sam privatno vježbao s orguljašem katoličke katedrale u Temišvaru, Robertom Bajkaiem, kojemu želim zahvaliti jer mi je uvijek pružio podršku.

Odlučio sam dalje studirati orgulje na Muzičkoj akademiji u Temišvaru. Pripremao sam se za to čitavu jednu godinu uz pomoć jednog profesora s tog fakulteta, Feliciane Roșca. On me je primjetio još za vrijeme kada sam bio član u Gerhardinum. A kako to nije muzička gimnazija, već teološka, spremao me je i dao mi je sve potrebne materijale kako bih donekle nadoknadio znanje koje mi je pružila jedna muzička škola. Naravno, poslije toga, šest godina, koliko su trajale studije, radili smo zajedno, otkrivao mi je tajne orgulja i bio uz mene sve to vrijeme. Bio je to period ogromnog rada, ali i jako lijepih iskustava.

Kao student, etiri godine za vrijeme fakulteta i dvije za vrijeme mastera, pomagao sam glavnog orguljaša iz Temišvarske katoličke katedrale i to mi je prijalo. Mogao sam tamo i vježbati ali i održavati koncerte zajedno s mojim kolegama s fakulteta. Održavali smo neke manjih koncerata i na fakultetu, jer smo i tamo imali orgulje, svirali smo i u drugim katoličkim crkvama kao što je Millenium, ali i u adventističkim i reformatskim crkvama. Uglavnom svugdje gdje je bilo orgulja, tamo smo koncertirali.

Nakon završetka studija, svećenik crkve svete Ekaterine iz Temišvara, koji je ujedno i vikar Temišvarske biskupije, predložio mi je da se zaposlim kao orguljaš u ovoj crkvi, jer baš u to doba je bilo slobodno mjesto. Znao me je otprije jer sam za studentske dane svirao u temišvarskoj katoličkoj katedrali, pa mi je to bila najbolja preporuka za zapošljavanje.

Mislim da je u svemu ovome Božja ruka jer naša obitelj odavna već služi crkvi. Moj stari djed prihvatio se ove djelatnosti 1945. godine. U početku je radio besplatno, jedini prihod bile su mu jabuke, orasi ili nešto drugo što su vjernici u tom vremenu znali poštiti. Nekoliko kasnije je za ovaj posao počeo dobivati redovitu plaću. Moja je baka također bila crkveni zaposlenik, tata mi je od 1991. godine postao crkveni orguljaš; i vidim da sam i ja ostao uz crkvu.

Istina, nisam ostao u selu, ali, tko zna, možda u se za par godina vratiti.

O nastupima i koncertima...

Iako sam zaposlen u crkvi Sveta Ekaterina u Temišvaru, često putam održavam koncerte u crkvi Millenium, zato što ima najveće orgulje u gradu i u najboljem stanju. I u mojoj crkvi imamo dobre orgulje, ali su trenutno u popravku. One su bile izgrađene 1896. godine od slavnog banatskog graditelja orgulja Leopolda Wegensteina. Iste godine se održala jedna ekspozicija u Budimpešti, a naše orgulje bile odnesene tamo i sviralo se pred kraljem. Uzela su prvo mjesto, zlato. Zato mi svi vele da sam sretan što imam takve znamenite orgulje. Ali, iako su otvorene i još uvijek se restauriraju, mogu svirati na njima. Funkcioniraju još dva manuala od tri i pedaljer. Svaki dan pratim mise, od ponedjeljka do nedjelje. Mogu i vježbati na njima i čak se mogu održavati i koncerti. Nekoliko manji, ali... Baš sam prošle godine organizirao jedan karitativni koncert i bilo mi je drago što se crkva napunila ljudima. U listopadu bio sam s rečnikom zborom Laudate Domini u Zagrebu. Upoznali smo se tek ove godine, negdje u veljači, kada smo se u Temišvaru okupili kantori s višestruke crkve, me u kojima je bio i Dan Pelics, orguljaš; crkve u Reka; u njegov brat, Cosmin Pelics, dirigent rečnikog zbora. Rekli su mi da će u jesen putovati sa zborom u Hrvatsku i pitali su me da li želim i ja doći s njima. Rado sam prihvatio. Tamo se održalo Meunarodni susret zborova i tamburaških sastava hrvatskih manjina. Pored nas su bili još zborovi iz Slovenije, Austrije i Maarske. Ja sam pjevao s njima u zboru, a na jednoj od pjesama pratio sam ih na orguljama.

Prošle godine, pri kraju studenoga mjeseca nastupao sam na jednom koncertu u katoličkoj crkvi Svetog Trojstva u Riici. Pozvao sam kolege kantore da organiziramo koncert gdje da sviramo i crkvenu, i klasičnu glazbu. Odabrali smo Riicu zato što naš kolega, Cristian Roșu, ionako je imao u planu da uporedi nešto sli no 22 studenoga, u čast svete Cecilije, za čijeg titnice glazbenika i pjesnika. Sedmorica nas smo se okupili tada i odsvirali.

Ja inače rijetko idem preko godine doma.

Kao što znate, mi, koji radimo kod crkve, rijetko imamo slobodnih dana. Tako da za Božić, Uskrs ili Novu godinu, kada su svi slobodni i kada svi idu doma, gdje god da jesu po svijetu, mi radimo. Tata mi je nedavno rekao da

eš e dolaze doma ovi koji žive u Austriji nego ja, koji sam tu blizu u Temišvaru.

Ne mogu re i šta u raditi sutra ili gdje u biti. Kako nam je put napravljen kakva e vremena do i nitko nezna. Neznam da li u krenuti negdje dalje, posti i nešto više ili da u se vratiti u rodno selo, gdje mi je lijepo i mirno. Najvažnije mi je da ja budem zadovoljan sa samim sobom!“

Daniel Lucacela